

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Розглянуто особливості аналізу фінансових результатів сільськогосподарських підприємств. Проаналізовано існуючі підходи до оцінки фінансових результатів сільськогосподарських підприємств та роль їх вчасного використання в забезпеченні підвищення ефективності діяльності.

Аннотация. Рассмотрены особенности анализа финансовых результатов сельскохозяйственных предприятий. Проанализированы существующие подходы к оценке финансовых результатов сельскохозяйственных предприятий и роль их своевременного использования в обеспечении повышения эффективности деятельности.

Annotation. The features of the analysis of the financial performance of farms. Existing approaches to assessing the financial performance of agricultural enterprises and their role in ensuring the timely use increasing efficiency.

Ключові слова: фінансовий результат; "горизонтальний" аналіз; "вертикальний" аналіз; "трендовий" аналіз; інтегральний аналіз; аналіз відносних показників; порівняльний аналіз; факторний аналіз.

Здатність Ефективність діяльності підприємства багато в чому залежить від того, наскільки швидко і правильно воно орієнтується у ринкових відносинах. Аналіз фінансових результатів набуває при цьому особливої важливості і необхідності, адже умовою життєдіяльності підприємства й основою його ефективного розвитку на конкурентному ринку є стабільність.

Особливостями аграрного виробництва, які впливають на потреби інформаційного забезпечення, є організаційно-економічні, в їх числі – технологічні та технічні фактори; ефективність використання людського капіталу, соціально-мотиваційні; використання основних і оборотних засобів; узгодженість і пропорційність галузевої структури виробництва, що формує основні витрати і доходи; методи збільшення обсягу продукції – природні та біологічні фактори; наявність інших об'єктивних і суб'єктивних факторів, які визначають результати господарювання.

Фінансовий облік ґрунтується на обслуговуванні інформаційної функції фінансів і є одним із проявів державного регулювання облікового забезпечення інтересів різних користувачів.

Проблеми пов'язані з процесом формування та аналізу фінансових результатів підприємств (у тому числі і аграрних), постійно знаходились і знаходяться в центрі уваги вчених економістів. Серед видатних вчених, що здійснили вагомий внесок у висвітлення питань формування та визначення фінансових результатів: Бутинець Ф. Ф., Герасимович А. М., Мец В. О., Шеремет А. Д., Бланк І. А., Подольська В. О., Білик М. Д., Яріш О. В., Савицька Г. В., та ін. Однак багато теоретичних і практичних проблем залишаються невирішеними. Серед них особливе значення має розробка обґрунтованої системи показників аналізу фінансових результатів та визначення специфічних особливостей оцінки фінансових результатів в умовах аграрних підприємств;

Метою статті є вивчення аналізу методик оцінки фінансових результатів та визначення основних особливостей їх аналізу в умовах сільськогосподарського виробництва.

Для сфери сільського господарства, коли для фінансування виробничої діяльності підприємствами використовується залучений капітал, особливого значення набуває якісний аналіз та об'єктивна оцінка фінансових результатів діяльності, для зовнішніх користувачів: фінансових органів, комерційних банків, податкових органів, акціонерів. Прийняття рішення інвестором про фінансування виробничої діяльності підприємства або рішення банків про надання кредиту базується на вивченні фінансових результатів діяльності підприємства. Для власника оцінка фінансових результатів має важливе значення як інформаційна база про потенційні можливості збільшення прибутку, виявлення причин збитковості.

Будь-яке сільськогосподарське підприємство, а іноді сільськогосподарський підрозділ підприємства іншої сфери діяльності – це складна виробнича структура, що складається з багатьох підрозділів та господарств, які вирощують різноманітну сільськогосподарську продукцію і виготовляють з неї продукти власної промислової переробки [1, с. 65].

Під аналізом фінансових результатів діяльності слід розуміти комплекс дій щодо вивчення результатів практичної роботи підприємства за певний період, з метою визначення ступеня ефективності використання всіх ресурсів, виявлення можливих недоліків в управлінні та надання необхідної інформації для оперативного керівництва для підвищення результативності діяльності підприємства [2, с. 90].

Як будь-який напрям аналітичного дослідження, аналіз фінансових результатів підприємства має відповідати певним вимогам і ґрунтуватися на загальних принципах. При цьому основними завданнями аналізу фінансових результатів діяльності сільськогосподарського підприємства є оцінка динаміки, обсягів, якості та структури фінансових результатів; виявлення факторів і кількісна оцінка їх впливу на фінансові результати; встановлення доцільності та

ефективності використання прибутку; визначення резервів зростання прибутку та рентабельності, розробка рекомендацій щодо їх впровадження.

Джерелами аналітичної інформації для аналізу фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств є фінансовий план, бізнес-план, дані бухгалтерського обліку за розрахунками результатів діяльності, показники фінансової звітності ф. № 1 "Баланс", ф. № 2 "Звіт про фінансові результати", ф. № 3 "Звіт про рух грошових коштів", ф. № 4 "Звіт про власний капітал, дані статистичної звітності, показники внутрішньої управлінської звітності.

Під час аналізу фінансових результатів підприємства можуть використовуватися найрізноманітніші прийоми, методи та моделі. Їх кількість та широта застосування залежить від конкретних цілей аналізу та визначаються його завданнями в кожному окремому випадку. Розглянемо детальніше в таблиці [3, с. 60].

Таблиця 1

Підходи до аналізу фінансових результатів сільськогосподарського підприємства

Автори	Назва прийомів аналізу	Показники аналізу	Можливість практичної реалізації
І. А. Бланк [6] та А.Д.Шеремет [5]	Горизонтальний, вертикальний, порівняльний, коефіцієнтів, інтегральний	Коефіцієнти рентабельності за всіма видами прибутку – маржинального, валового, чистого по конкретних видах діяльності підприємства; коефіцієнти ефективності розподілу прибутку	Методика дає можливість дослідити реальний фінансовий стан суб'єкта господарювання, формування фінансових результатів
Меє В. О. [7], Білик М. Д. [8], Савицька Г. В. [9]	Горизонтальний (часовий), вертикальний (структурний), трендовий, відносних показників, порівняльний, факторний	Аналіз виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), аналіз витрат на виробництво реалізацію продукції (товарів, робіт, послуг), аналіз валового прибутку, аналіз чистого прибутку, залишеного в розпорядженні підприємства тощо	Проведення аналізу показників дозволяє отримати необхідну інформацію для прийняття рішень, виявлення резервів покращення фінансових результатів

Проаналізувавши таблицю, можна додати, що Подольська В. О. та Яріш О. В. у своїх публікаціях пропонують зарахувати до цього аналізу аналіз фінансових результатів підприємства на основі динаміки доходів і витрат підприємства, що дає змогу проаналізувати фінансові результати, отримані від усіх видів діяльності підприємства та визначити структуру прибутку.

Вчасний та об'єктивний аналіз фінансових результатів сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємств, найбільш раціональному та ефективному використанню основних фондів, матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, усунення зайвих витрат. А отримані результати аналізу створюють об'єктивні умови для підвищення ефективності управлінських рішень, а також отримання обґрунтованої облікової та аналітичної інформації для планування й прогнозування фінансових результатів.

У сучасних умовах господарювання, що потребують від сільськогосподарських виробників забезпечення власної фінансової стійкості у зв'язку з нестабільною ситуацією в економіці країни, будь-яке підприємство прагне до максимізації своїх фінансових результатів, що обумовлює необхідність проведення для них якісного аналізу з метою виявлення резервів зростання їх обсягів у майбутньому.

Отже, аналіз фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств є важливим засобом підвищення конкурентоспроможності підприємства, цей факт набуває все більшого значення в умовах ринкової економіки. Здійснення якісного аналізу фінансових результатів дає відповіді на питання, що пов'язані з вирішенням проблем підвищення ефективності діяльності та забезпечення конкурентоспроможності підприємства на ринку. Розгляд можливостей практичної реалізації методичних підходів до оцінки фінансових результатів сільськогосподарського підприємства дає підґрунтя для їх правильного вибору та ефективного застосування.

Наук. керієн. Мішин О. Ю.

Література: 1. Борисова В. А. Методологічні основи аналізу фінансового стану підприємств агропромислового виробництва / В. А. Борисова // Фінанси України. – 2008. – № 10. – С. 63–68. 2. Мамонтова М. А. Умови забезпечення фінансової стійкості підприємств / М. А. Мамонтова // Фінанси України. – 2008. – № 8. – С. 103–106. 3. Приса В. Й. Управління ризиком фінансової стійкості підприємства / В. Й. Приса // Фінанси України. – 2009. – №

1. – С. 67–72.
4. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібн. / Г. В. Савицька. – К. : Знання, 2007. – 654 с.
5. Бланк И. А. Управление прибылью / И. А. Бланк. – 2-е изд. – К. : Ника-Центр, 2002. – 752 с.
6. Шеремет А. Д. Методика финансового анализа / А. Д. Шеремет, Р. С. Сайфулин. – М. : Инфра-М, 2001. – 208 с.
7. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : навч. посібн. / В. О. Мец. – К. : Вища школа, 2003. – 280 с.
8. Фінансовий аналіз : навч. посібн. / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк та ін. – К. : КНЕУ, 2006. – 592 с.
9. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз і планування / Г. О. Крамаренко. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 224 с.
10. Подольська В. О. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / В. О. Подольська, О. В. Яріш. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 204 с.